

การเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน ในกะละมังพลาสติก

ไส้เดือนเป็นสิ่งมีชีวิตในดินที่มีอยู่ตามธรรมชาติ มีบทบาทสำคัญในการช่วยปรับโครงสร้างของดิน ทำให้ดินร่วนซุย ช่วยในเรื่องการระบายน้ำและอากาศ เป็นการไถพรวนทางธรรมชาติ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารให้แก่ดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันจึงมีการเพาะเลี้ยงไส้เดือนเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและช่วยลดต้นทุนการผลิต

สายพันธุ์ที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบัน คือ ‘แอฟริกัน ไนท์ ครอเลอร์’ African Night Crawler (AN) เป็นสายพันธุ์ที่ทนต่อสภาพอากาศร้อนของประเทศไทยได้ดี โตไว กินเก่ง ขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว

ลักษณะโดยทั่วไป

- ตัวเต็มวัยมีขนาด 130-250 x 5-8 มิลลิเมตร
- ลำตัวมีสีน้ำตาลแดงปนเทา
- สืบพันธุ์โดยอาศัยเพศ
- จับคู่ผสมพันธุ์ใต้ดิน
- มีอายุ 3-4 ปี
- ใช้เวลาในการเติบโตเต็มวัย 6-10 เดือน
- สร้างอุโมงค์ได้โดยเฉลี่ยประมาณ 162-188 อุโมงค์/ตัว/ปี
- ใช้เวลาในการฟักเป็นตัวประมาณ 13-27 วัน โดยเฉลี่ยฟัก 2 ตัว/อุโมงค์

การเลี้ยงและขยายพันธุ์ไส้เดือน สามารถทำได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะเลี้ยงในบ่อซีเมนต์ หรือในกะละมังพลาสติก เลี้ยงในที่ร่ม อากาศถ่ายเทสะดวก

วัสดุอุปกรณ์

- กะละมังพลาสติกสีดำ เส้นผ่านศูนย์กลาง 55 เซนติเมตร เจาะรูเพื่อระบายน้ำ
- ปุ๋ยคอกแห้ง (จี้วัวนม)
- พ่อแม่พันธุ์ไส้เดือน
- ตะแกรงร่อน ใช้แยกไส้เดือนกับมูลไส้เดือน

วิธีการ

- นำปุ๋ยคอกแห้งมาแช่น้ำทิ้งไว้ 1 วัน แล้วปล่อยน้ำออก ทำซ้ำอีก 2 ครั้ง เพื่อคลายความร้อนและลดก๊าซแอมโมเนียที่สะสมอยู่
- นำปุ๋ยคอกที่ได้มาใส่กะละมังที่เจาะรูแล้ว ปริมาณ 3/4 ของกะละมัง
- นำพ่อแม่พันธุ์ไส้เดือนจำนวน 3 จี๊ด ใส่ลงไป กระจายให้ทั่วกะละมัง
- รดน้ำให้ชุ่ม แล้วนำไปไว้ในที่ร่ม อากาศถ่ายเทสะดวก
- ดูแลปุ๋ยคอกให้มีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ 15-20 วัน
- น้ำที่ไหลออกจากกะละมังสามารถนำไปรดพืชผักได้
- จากนั้นงดให้น้ำ 7 วัน เพื่อลดความชื้นลง
- นำมาร่อนแยกตัวไส้เดือนกับมูลไส้เดือน
- ตัวไส้เดือนนำไปเลี้ยงต่อ มูลนำไปเป็นปุ๋ยอินทรีย์
- 1 กะละมังจะได้ปุ๋ยมูลไส้เดือนประมาณ 3 กิโลกรัม
- ปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้ควรเก็บไว้ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก และไม่ควรเก็บไว้นานเกิน 2 เดือน

-ปุ๋ยมูลไส้เดือนที่ได้ สามารถนำไปใช้บำรุงแปลงพืชผักสวนครัว โดยใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน โรยบริเวณผิวดิน หรือ ผสม ระหว่างการเตรียมดิน ในอัตรา 1-1.5 กิโลกรัม/ตารางเมตร

-นอกจากนั้นปุ๋ยมูลไส้เดือนยังสามารถนำมาทำเป็นน้ำหมักชีวภาพได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงไส้เดือนนั้น ให้ประโยชน์มากมายหลายอย่าง ปุ๋ยที่ได้นำมาปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้พืช ได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีและลดต้นทุนการผลิตได้อย่างยั่งยืน